

# Rohkeasti kiinni Elämässä

Lempäälän seurakunnan strategia vuosille 2021-2025

Hyväksytty kirkkovaltuustossa 16. päivänä kesäkuuta 2020

## Sisällysluettelo

Johdanto .....	3
Lempäälän seurakunnan missio .....	3
Lempäälän seurakunnan arvot .....	3
Yhteisöllisyys.....	4
Osallisuus.....	4
Rohkea hengellisyys.....	4
Kunnioitus.....	4
Läpinäkyvyys.....	4
Lempäälän seurakunnan visio vuoteen 2026.....	4
Rohkeasti kiinni Elämässä.....	4
Lempäälän seurakunnan strategiset valinnat .....	5
Rohkeasti lempääläisten keskellä .....	5
Rohkeasti päätöksenteossa, taloudessa ja työyhteisössä .....	6
Tausta-aineistot .....	7
Lempäälän seurakunnan identiteetti .....	7
Lempäälän seurakunnan tulevaisuuskuva vuonna 2020.....	7
Seurakunnan henkilöstön toiveet .....	8
Lempääläisten toiveet .....	9
Huomioita Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuuskuva Lempäälän seurakunnan strategiaan	9

## Rohkeasti kiinni Elämässä

### Lempäälän seurakunnan strategia vuosille 2021–2025

#### Johdanto

Lempäälän seurakunta haluaa olla paikallisseurakuntana mukana rakentamassa, sekä omassa yhteisössään että koko maailmanlaajan kirkon elämässä kristillisen kirkon valoisaa tulevaisuutta.

Uudella strategiallaan Lempäälän seurakunta pyrkii rakentamaan uudenlaista ja tavoitettavaa seurakuntaelämää lempääläläisten parhaaksi. Samalla strategian toivotaan suuntaavan seurakunnan toimintaa yhteisten näkemysten mukaisesti sekä ohjaavan seurakunnan resursseja tarkoituksenmukaisesti ja hallitusti.

Strategian pohjatyö käynnistyi keväällä 2019 seurakunnan työntekijöiden parissa tehdyillä haastatteluilla ja yhdessä luottamushenkilöiden kanssa toteutetuilla työskentelyillä. Lempäälän seurakunnan kirkkoneuvosto perusti syksyllä 2019 strategiatyöryhmän, jonka työskentelyjen pohjalta tämä asiakirja on kirjoitettu. Strategiatyöryhmään kuuluivat Maria Haapavaara, Salla Kurppa-Silva, Marika Salo, Kari Tolonen, Lea Blomqvist, Tiina Koskinen ja Matti Vehviläinen. Leena Sorsa on kirjoittanut strategiatyön tulokset.

Osana strategiatyöryhmän työskentelyjä toteutettiin tammi- ja helmikuussa 2020 kysely, jossa kartoitettiin lempääläläisten tyytyväisyyttä ja osallistumista seurakunnan toimintaan sekä toiveita seurakunnan toiminnalle tulevaisuudessa. Seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt ovat antaneet yhteisissä strategiapäivissä panoksensa ja ideansa työryhmän käyttöön. Strategiatyön taustalle on kuultu Kirkon tutkimuskeskuksen tutkijaa Kimmo Ketolaa sekä kerätty erilaisia tutkimusaineistoja ja jäsenennusteita. Strategiatyössä on ollut mahdollisuus hyödyntää myös kokonaiskirkon tasolla samanaikaisesti tehtävää strategiavalmistelua.

#### Lempäälän seurakunnan missio

Lempäälän seurakunnan missio eli perustehtävä on sanoitettu seuraavasti:

**Lempäälän seurakunta elää yhteydessä kolmiyhteiseen Jumalaan, toinen toisiimme ja ympäristöömme. Yhdessä kasvaen kohtaamme, palvelemme ja kutsumme mukaan.**

#### Lempäälän seurakunnan arvot

Lempäälän seurakunnan arvot kuvastavat niitä asioita, joita pidämme hyvinä ja tavoiteltavina. Arvot ohjaavat toimintaamme.

Yhdymme kirkon yhteisiin arvoihin, kristillisiin hyveisiin, jotka ovat **usko, toivo ja rakkaus** (1. Kor. 13:3). Uskon kautta syntyvä yhteys Jumalaan luo elämäämme perustan. Toivon taustalla on Jeesuksen lupaus Jumalan

oikeudenmukaisuudesta, huolenpidosta ja iankaikkisesta elämästä. Rakkaus merkitsee lähimmäisistä välittämistä ja huolehtimista aina ja kaikkialla.

Lisäksi sitoudumme Lempäälän seurakunnassa seuraaviin arvoihin, joiden haluamme ohjaavan seurakuntamme toimintaa ja päätöksentekoa:

### Yhteisöllisyys

Olemme läsnä oleva ja helposti lähestyttävä perheenomainen yhteisö, jota leimaavat rakkaus, ystävällisyys ja aidot kohtaamiset. Vastaamme yhdessä lähimmäistemme hengellisiin ja aineellisiin tarpeisiin.

### Osallisuus

Arvostamme toistemme taitoja ja lahjoja. Toimimme yhdessä ja jaamme vastuuta luovasti ja rohkeasti. Keskeneräisinä olemme kaikki arvokkaita ja opimme uutta toisiltamme.

### Rohkea hengellisyys

Olemme uskollisia Raamatulle Jumalan sanana ja kerromme ilosanomaa Jeesuksesta. Tuemme toistemme hengellistä kasvua ja uskon elämistä todeksi arjen keskellä.

### Kunnioitus

Toimimme tasa-arvoisesti, suvaitsevasti ja yhdenvertaisesti. Seurakuntaamme on jokainen tervetullut. Toimintaamme ohjaa armollisuus itseä ja toisia kohtaan.

### Läpinäkyvyys

Toimintamme ja päätöksentekomme perustuvat avoimuuteen. Arvostamme niissä luotettavuutta ja aktiivista vuoropuhelua.

## Lempäälän seurakunnan visio vuoteen 2026

Lempäälän seurakunnan visio kuvaa tavoitettamme, millaisena seurakuntamme näyttäytyy vuonna 2026, tämän strategian mukaisesti tehdyn työn jälkeen. Unelma, jota varten teemme työtä, on:

### Rohkeasti kiinni Elämässä.

Tämä lause kiteyttää ajatuksemme seurakuntamme kiinnittymisestä sekä arkiseen elämään että Kristukseen, joka on ”tie, totuus ja elämä” (Joh.14:6). Elämä-sana isolla alkukirjaimella kirjoitettuna viittaa Kristukseen.

## Lempäälän seurakunnan strategiset valinnat

Strategiset valinnat auttavat suuntaamaan työtä yhteisten tavoitteittemme mukaisesti. Lempäälän seurakunnassa haluamme ohjata työtämme seuraavilla valinnoilla:

### Rohkeasti lempääläisten keskellä

- Rikastamme messuelämäämme. Panostamme erityisesti kirkollisten juhlapyhien aikojen tilaisuuksiin sekä yksittäisiin juhliin, kuten konfirmaatioihin, jolloin tilaisuuksissa käy erityisen paljon väkeä.
- Näemme vaivaa kirkollisten toimitusten hoitamisessa. Erityisesti kastamisen rohkaisemiseen ja kasteiden toteuttamiseen kiinnitetään huomiota.
- Ryhdymme uudistamaan Pyhän Birgitan kirkon käyttöä. Vuoden 2021 loppuun mennessä laadimme suuntaviivat kirkkotilojen aiempaa moninaisemman käytön mahdollistamiseksi. Lisäämme kirkon monimuotoista käyttöä kehittämällä tilaa niin, että siitä tulee uudelleen kylän keskus ja yhteinen olohuone, jossa arki ja pyhä kohtaavat.
- Lasten, nuorten ja perheiden seurakuntayhteyden vahvistaminen on vahva painopisteemme. Vahvistamme lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta – aktiivista vaikuttamista itseä koskeviin asioihin, kuulumista seurakuntaan sekä iloitsemista vuorovaikutuksen mahdollisuuksista. Kutsumme lapsia ja nuoria rakentamaan itselleen heidän toiveittensa mukaista seurakuntaelämää. Heidän hengellisyyttään tuetaan heille ominaisilla, elämän- ja kasvuvaiheen huomioon ottavilla tavoilla; aina lapsuusiän leikeistä nuorille tärkeän sosiaalisen median maailmaan.
- Näemme lähetystyön yhteisenä tehtävänä. Vahvistamme strategiakaudella lähetystyön taloudellista tukemista, rohkaisemme nuoria tutustumaan lähetystyöhön sekä lisäämme lähetystyön läsnäoloa kaikissa toiminnoissamme.
- Kohdennamme diakoniatyötä erityisesti niiden lempääläisten pariin, joita muu apu ei tavoita tai jotka ovat vaarassa jäädä joukon ulkopuolelle. Puhumme ja toimimme yhteiskunnan heikompiensaisten ja syrjään jäävien puolustukseksi ja puolesta. Toimimme eriarvoisuuden vähentämiseksi yhteiskunnassa.
- Toimimme ilmaston ja ympäristön hyväksi. Edistämme seurakuntana niiden suojelua ja varjelua.
- Uudistamme toimintakulttuuriamme. Annamme seurakuntalaisille mahdollisuuden, tuen ja kumppanuuden kantaa vastuuta seurakuntaelämän rikastamisesta. Haluamme miettiä ja toteuttaa yhdessä, millä tavoin voimme tehdä enemmän hyvää lempääläisten parhaaksi.
- Seurakunnassamme saa kokeilla, onnistua ja epäonnistua. Annamme työntekijöille ja seurakuntalaisille mahdollisuuden kokeilla uusia ideoita ja kehittää näin seurakuntaelämää.
- Avaramme toimintaamme niin, ettei siitä välity sisäpiirimäinen hengellisyys tai suljettu yhteisöllisyys.
- Harjoittelemme toimintamme tavoitteellista mittarointia, jotta tiedämme paremmin, miten toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuvat. Luomme palautejärjestelmän ja kehitämme aktiivisesti toimintaamme palautteen perusteella.

- Rakennamme vahvempaa ekumeenista yhteyttä Lempäälän helluntaiseurakuntaan ja muiden kristillisten kirkkojen jäseniin Lempäälässä.
- Etsimme yhteyttä myös heihin, jotka eivät kuulu kirkkoon. Kuuntelemme heidän näkemyksiään.
- Vaalimme yhteistyökuvioitamme ja rakennamme aktiivisesti yhteyttä paikallisiin järjestöihin, yrityksiin, yhdistyksiin ja harrastuspiireihin.
- Vahvistamme yhteistyötä lähiseurakuntien kanssa arjen työssä ja ideoiden vaihdossa.

## Rohkeasti päätöksenteossa, taloudessa ja työyhteisössä

- Hoidamme hallinnon ja teemme päätökset luotettavasti, lainmukaisesti ja avoimesti.
- Johtajuus nähdään seurakunnassamme palvelutehtävänä. Uudistamme johtamista madaltamalla hierarkioita ja vahvistamalla tavoitettavuutta.
- Huolehdimme seurakunnan taloudesta vastuullisesti. Elämme rohkeasti, mutta säästäväisesti. Vuoden 2021 loppuun mennessä laadimme kokonaiskuvan seurakuntamme talouden tasapainon säilyttämisestä strategiakaudella ja pitkällä aikajänteellä. Yhdistämme tähän suunnitteluun sekä kiinteistöstrategian että henkilöstöstrategian.
- Vuoden 2021 loppuun mennessä laadimme kiinteistöstrategian, josta ilmenee, mistä kiinteistöistä luovumme ja missä aikataulussa tämän toteutamme. Kiinteistöstrategia ennustaa myös tulevaisuuden investointitarpeet ja korjaukset. Lisäksi kiinteistöstrategiasta ilmenee, mitä muita mahdollisia ratkaisuja kiinteistöjen omistamisen, korjaamisen tai hankinnan osalta seurakunnassamme tullaan tekemään strategiakauden aikana. Kiinteistöjen rakentamisessa, korjaamisessa ja ylläpidossa edistämme ilmastoystävällisiä ratkaisuja.
- Vuoden 2021 loppuun mennessä laadimme henkilöstöstrategian, joka ottaa huomioon sekä seurakuntatyön uudistamisen että taloudelliset resurssimme. Henkilöstöstrategiaan sisällytetään työhyvinvoinnin asiat. Suhteutamme palkatun henkilökunnan määrän seurakunnan jäsenmäärään ja toimintamme tavoitavuuteen. Tämän pohjalta tehdään tarvittavat muutokset henkilöstöön. Suunnittelemme tulevaisuuden todennäköisiä henkilöstövähennyksiä lähtökohtaisesti pehmeillä keinoilla, tehtäviä jakaen ja työnkuvia uudistaen.
- Vuoden 2021 loppuun mennessä laadimme viestintästrategian. Sen avulla etsimme uusia tapoja sanoittaa kristillistä uskoa ymmärrettävällä ja kiinnostavalla tavalla. Viestintästrategia ohjaa meitä viestimään arvoistamme käsin.
- Teemme työalat ylittävää saumatonta yhteistyötä, jossa kaikkien lahjat otetaan käyttöön ja uusia tehtäviä opitaan.
- Luomme työyhteisöön aktiivisen ja myönteisen palautteenantokulttuurin.
- Huolehdimme yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta rekrytoinneissa, palkkauksessa, tehtävänkuivissa ja koulutusmahdollisuuksissa. Työnkuivissa ja vastuissa otetaan huomioon seurakuntalaisen osallisuuden vahvistaminen ja sen koordinointi.
- Panostamme rekrytointiprosessien huolelliseen toteuttamiseen.
- Vahvistamme henkilökunnan digiosaamista ja tehtävämme toteuttamista verkon kautta.

## Tausta-aineistot

### Lempäälän seurakunnan identiteetti

Lempäälän seurakunnan olemassaolon perustana on se, että Kristus nousi kuolleista ja antoi meille tehtävän. Tämä tehtävä levittää ilosanomaa ylösnousseesta Kristuksesta sekä kastaa ihmisiä hänen opetuslapsikseen sekä opettaa heitä tuntemaan Jumalaa ovat lähtökohtana Lempäälän seurakunnan olemukselle ja toiminnalle. Kuulumme Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon ja liitymme yhdessä kristittyjen maailmanlaajaan joukkoon.

Raamattu Jumalan sanana on meille rakas. Pyrimme Raamatun parempaan tuntemiseen ja tehtävämme on opettaa sitä. Kaste on kristillisen elämän lähtökohta, ja ehtoollinen yhdistää meitä Jumalaan ja toisiimme.

Haluamme elää Jeesuksen esimerkin mukaisesti ja sen tähden rukoilemme, kokoonnumme yhteen ja palvelemme. Pyrimme rohkeuteen ja valmiuteen toteuttaessamme näitä Kristuksen antamia tehtäviä tässä ajassa. Sitoudumme siihen, että jokainen lempääläläinen saisi tuntea Jeesuksen antaman ilon ja toivon sekä lupauksen anteeksiantamisesta ja ikuisesta elämästä. Vastaamme Jeesuksen lähetyskäskyyn paikallisesti ja maailmanlaajuisesti.

Pyhä Henki varustaa meidät palvelemaan lähimmäisiämme rohkeasti. Rakennamme yhdessä seurakuntaa, jossa on armollinen ilmapiiri. Arvostamme jokaisen ihmisen elämäntarinaa. Kohtaamme ja kuljemme rinnalla kutsuen Jumalan sekä seurakunnan yhteyteen. Meistä jokainen on kutsuttu rakentamaan seurakuntaa ja elämään Jeesuksen esimerkin mukaisesti arjen keskellä. Raamattu kannustaa meitä rakastamaan radikaalisti ja epäitsekäästi sekä luopumaan omastamme toisten hyväksi. Keskenäisinä saamme nojata anteeksiantamuksen uudistavaan voimaan, joka antaa meille rohkeuden ja halun etsiä sitä, mikä on hyvää ja oikein.

Haluamme tuntea Jumalan lupaukset ja hänen voimansa sekä turvata niihin.

### Lempäälän seurakunnan tulevaisuuskuva vuonna 2020

Lempäälän kunnan jäseniä oli vuoden 2019 lopussa 23 523. Heistä 17 086 kuului Lempäälän seurakuntaan, mikä oli 72,6 prosenttia kuntalaisista. Lempäälän kunta on ollut vetovoimainen ja muuttovoittoinen kunta viimeisten vuosien aikana. Lempäälän seurakunnan jäsenmäärä nousi vuoteen 2015 saakka, jolloin se oli suurimmillaan 17 285 henkilöä. Koko Suomessa 2000-luvulla nähty kirkon jäsenmäärän laskusuuntaus on vasta vuodesta 2016 alkaen näkynyt myös Lempäälän seurakunnan jäsenmäärässä, vaikka prosentuaalisesti seurakunnan jäsenmäärä onkin jo laskenut.

Kirkon laatiman ennusteen mukaan vuoden 2020 aikana Lempäälän seurakunnan jäsenmäärä laskee alle 17 000 jäsenen ja kirkkoon kuuluu lempääläläisistä 71,8 prosenttia kuntalaisista. Kirkkoonkuuluvuusprosentin ennustetaan laskevan tulevaisuudessa vuosittain noin yhden prosenttiyksikön verran. Tämän strategiakauden ajalle ennusteet näyttävät Lempäälän seurakunnan jäsenmäärästä seuraavaa:

<i>Vuosi</i>	<i>Seurakuntalaisia</i>	<i>Kirkkoonkuulumis% (kuntalaisista)</i>
2021	16 784	70,7
2022	16 633	69,6
2023	16 471	68,5
2024	16 309	67,4
2025	16 142	66,4

Tämän strategiakauden lopulla, ennusteiden mukaan, noin 66 prosenttia lempääläläisistä kuuluu kirkkoon. Jäsenten määrä laskee noin 650 hengellä. Tämä ei välttämättä näy lainkaan toiminnallisesti, sillä seurakunnassa ei kysytä jäsenyyttä osallistumisessa, avustustyössä tai kirkollisissa toimituksissa. Sen merkittävimmät seuraukset näkyvät seurakunnan taloudessa kirkollisverokertymän pienentyessä.

Jäsenyysprofiili ei merkittävästi muutu Lempäälässä seuraavien viiden vuoden aikana. On kuitenkin nähtävissä, että seurakunnan jäsenistö vanhenee: alle 20-vuotiaiden jäsenten määrässä näkyy jo laskeva suuntaus ja yli 60-vuotiaiden määrässä nouseva suuntaus. Näissä ikäryhmissä on kuitenkin korkeimmat kirkkoonkuulumisprosentit. Näissä molemmissa ikäryhmissä jäsenyysprosentti on yli 70 koko strategiakauden ajan. Useimmiten näissä ikäryhmissä on myös pienimmät kirkollisverokertymät lapsuuden ja nuoruuden elämäntilanteen sekä eläköitymisen johdosta.

20–39-vuotiaiden seurakunnan jäsenten prosentuaalinen osuus pysyy strategiakauden aikana lähes ennallaan. Tässä ikäryhmässä kirkkoon kuuluu koko strategiakauden ajan noin 64 prosenttia ikäryhmästä. Prosentuaalisesti kaikkein merkittävin seurakunnan jäsenyyden lasku tapahtuu 40–59-vuotiaiden lempääläläisten keskuudessa. Tämän ikäryhmän joukosta vuonna 2021 ennustetaan 61,3 prosentin kuuluvan kirkkoon ja vuonna 2025 jäsenyysprosentti on laskenut jo 55,5 prosenttiin. Tällä on merkittävä vaikutus seurakunnan talouteen kirkollisverotuoton pienenemisen myötä.

On arvioitavissa, että Lempäälän seurakunta on vuonna 2025 yhä toiminnallisesti ja taloudellisesti elinvoimainen seurakunta. Jäsenten vähenemisen lasku merkitsee väistämättä taloudellisten resurssien heikentymistä jo strategiakautena ja merkittävästi tämän jälkeen. Jo strategiakauden alussa seurakunnassa on pohdittava säästötoimia erityisesti Sääksjärven seurakuntatalon rakentamisesta johtuvien ja Lempäälätalon vuokratilojen aiheuttamien menolisäysten vuoksi.

Seurakunnan vahvan taloudellisen toimintakyvyn säilyttäminen edellyttää huolellista taloudellisten edellytysten arviointia sekä kauaskantoisia kiinteistö- sekä henkilöstöratkaisuja. Keskeistä on, mihin käytämme jäseniltä saatavat varat.

## Seurakunnan henkilöstön toiveet

Lempäälän seurakunnan henkilöstö on strategiatyöskentelyn aikana tuonut esiin näkökohtia seurakunnan kehittämiseen sekä työyhteisössä että seurakuntalaisten kanssa tehtävässä työssä. Työyhteisö toivoi Lempäälän seurakunnan olevan ilmapiiriltään ja toiminnassaan matalan kynnyksen paikka, avoin ja armollinen sekä rakkaudesta ja palvelemisesta tunnettu.



Työyhteisön sisällä toivottiin työlle selkeitä tavoitteita ja varhaista suunnittelua, hyvää päätöksentekokulttuuria ja päätösten seuranta ja palautteenantokulttuurin kehittämistä. Työyhteisön sisäistä viestintää ja yhteydenpitoa halutaan parantaa. Vahvaa panostusta työhyvinvointiin pidettiin tärkeänä.

Seurakuntalaisten parissa tehtävässä työssä työyhteisö toivoi työskentelyä työalarajat rikkoen, yhdessä tekemistä yksinpuurtamisen sijaan, seurakuntalaisten roolin vahvistamista seurakuntaelämän rakentamisessa sekä ihmisten avointa ja rohkeaa kohtaamista. Toiveena oli myös siirtyminen lukuisten pienten tilaisuuksien toteuttamisesta vuosittain muutamien isompien tapahtumakokonaisuuksien rakentamiseen yhdessä. Työyhteisö toivoi myös kiinnittymistä kokonaiskirkon ja lähiseurakuntien valmiiksi suunnittelemiin hyviin ideoihin ja käytänteisiin.

Konkreettisina ideoina tulevaisuuden työyhteisössä saivat kannatusta seuraavat asiat: tapahtumien, kohtaamisten ja toiminnan sunnuntaikeskeisyys, perhetalon toteuttaminen, yhteisten isojen tapahtumien järjestäminen, ajan trendien haistelu sekä toimiminen koko kirkon elämän sykkeessä.

## Lempääläisten toiveet

Osana strategiatyötä toteutettiin kyselytutkimus, jonka aineisto kerättiin tammi-helmikuussa 2020 sekä internetkyselynä että haastatteluilla. Vastauksia saatiin yhteensä 1022 kappaletta.

Kyselytutkimuksen mukaan Lempäälän seurakunnan maine lempääläisten keskuudessa on erittäin hyvä. Jopa 95 % vastanneista suosittelisi Lempäälän seurakunnan toimintaa tuttaville. Erittäin tyytyväisiä Lempäälän seurakuntaan olivat yli 64-vuotiaat. Ikäryhmässä 15–24-vuotiaat ilmeni eniten kriittisyyttä.

Seurakunnan toiminnan vetonauloja lempääläisten keskuudessa ovat juhlapyhien aikaan järjestetyt tilaisuudet sekä kirkolliset toimitukset. Lempääläisten parissa seurakunta näyttäytyi myös kiinnostavana konserttien ja luentojen, Olkkari-kahvilan ja Toivontori-kirpputorin sekä lapsi- ja perhetoiminnan järjestäjänä.

Kyselyn mukaan Lempäälän seurakunnan toivottiin olevan tulevaisuudessa helposti lähestyttävä, luotettava, eri elämäntilanteissa tukeva, lähellä ihmistä oleva ja avoin. Kyselyyn vastanneet toivoivat seurakunnan kehittävän tulevaisuudessa erityisesti perheiden arjen tukemista, matalan kynnyksen toimintaa sekä nuorten kohtaamista.

## Huomioita Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuuskuvasta Lempäälän seurakunnan strategiaan

Maailmanlaajasti kristinuskon painopiste on siirtynyt maantieteellisesti etelään. Pohjoismaalainen luterilainen uskonperinne on vain yksi, pieni, mutta suomalaiselle kristillisyydelle ja yhteiskunnalliselle kehitykselle merkittävä kristinuskon tulkintatapa. Kristinuskon valoisa tulevaisuus edellyttää aktiivista ekumeenista vuoropuhelua yhdessä toisten uskonperinteiden ja tulkintatapojen kanssa. Raamatuntulkinta on tässä ajassa vahvasti kontekstuaalista. Suomen evankelis-luterilaiselta kirkolta odotetaan toimintaympäristössään selkeää asettumista yhdenvertaisuuden tukijaksi ja yhteiskunnassa heikompiensa puolustajaksi. Kirkon mahdollisuus toimia merkittävänä yhteiskunnallisena vaikuttajana on

erityisesti siinä, miten se sanoittaa yhdenvertaisuuden ja yhtäläisen ihmisarvon teemoja Raamatusta käsin, yhteiskunnalliseen toimintaan heijastuen.

Koko ihmiskuntaa koskettaa huoli ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Ilmastonmuutoksen aiheuttama huoli ja ahdistus voi johtaa aktiiviseen toimintaan ja hyvään muutokseen tai se voi aiheuttaa kyynistymistä ja saamattomuutta. Kirkon on syytä ottaa proaktiivinen ote ilmastotoivon vahvistamisessa ja käytännön toimenpiteissä esimerkiksi seurakuntien kiinteistöjen lämmitysratkaisujen kohdalla. Aikaa odotella toimeen tarttumista ei juuri ole.

Kirkon rooli eettisten kysymysten pohtijana on edelleen yhteiskunnallisesti tärkeä. Esimerkiksi väestön vanhenemiseen, tekoälyyn ja robotiikkaan, median muutokseen ja sen seurauksena toteutuviin valtasuhteiden muutoksiin, tuloerojen kasvuun sekä politiikan ja laajemminkin keskustelukulttuurin jakautumiseen liittyy eettisiä kysymyksiä, joiden pohdintaan kirkolla on mahdollisuus osallistua. Kirkon rooli yhteyden ja keskustelun rakentajana on entistäkin keskeisempi.

Uskonnollisuuden muutoksessa on nähtävissä individualisaation ja sekularisaation trendit. Kirkon jäsenyydellä pitää olla henkilökohtaista merkitystä, jotta kirkkoon halutaan kuulua. Pelkkä tavan vuoksi kirkkoon kuuluminen vähenee. Koettu etäisyys kirkkoon on tyypillinen syy erota kirkosta. Maallistuminen näkyy laajemmin koko Euroopassa. Nuoremmat sukupolvet ovat edellisiä vähemmän uskonnollisia. Tämä näkyy niin osallistumisessa, uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumisessa, uskonnon harjoittamisessa kuin uskossa Jumalan olemassaoloonkin.

Luterilaisuus on nykyisin vain yksi vaihtoehto lukuisten hengellisten mahdollisuuksien keskellä. Kirkon vaikuttavuus ihmisten keskuudessa ei enää synny saavutetun aseman tai historiallisen merkityksen kautta, vaan kirkolta odotetaan rohkeaa ja uudenlaista uskon sanoitusta. Julistus muuttuu vuorovaikutukseksi. Kirkolta odotetaan kykyä kuunnella, perustella ja pohtia yhdessä toisten kanssa.

Uskonnollisuus ja uskonnottomuus periytyvät sukupolvelta toiselle. Nyt Suomessa uskonnollisen perinteen siirtäminen uudelle sukupolvelle on heikentynyt. Tämä näkyy erityisesti kasteiden määrän laskuna. Suuri joukko kirkon jäseniä jättää kastamatta lapsensa.

Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumattomuus ei aina merkitse uskonnottomuutta. Uskontoa noudattamattomien joukko on kasvanut merkittävästi. Monien, erityisesti nuorten naisten, uskonnollisuus on muuttunut niin, että moni mieltää itsensä henkiseksi, mutta ei hengelliseksi. Uskonnollisen perinteen välittämisessä seuraaville sukupolville naisilla on ollut miehiä keskeisempi rooli. Naisten uskonnollisuuden muutos tulee todennäköisesti heikentämään kristillisen kasvatuksen roolia kodeissa.

Muuttuva maailma haastaa kirkkoa astumaan rohkeasti ulos ihmisten pariin, keskelle elämää.